

Javorniški Mesečnik

Interno glasilo Astronomskega Društva Javornik
<http://www.javornik-drustvo.si>

Letnik IV, Številka 9, September 2003
ISSN 1581-1379

Pridite v društveno sobo!

Društvena soba ADJ se nahaja na Kolodvorski 6 v Ljubljani. Odprta je vsak torek, razen tretjega torka v mesecu, od 18^h do 19^h. Tam se srečamo, si izmenjamo izkušnje in se dogovorimo za skupna opazovanja.

Popravek / opravičilo

Bernardu se iskreno opravičujem ker sem ga v poročilu o dogajanju na pikniku izpustil. Tudi Bernard je kopal jarke za odtok vode in pomagal pri postavitvi odtočnih kanalov.

Stane, StaneSlavec@email.si

Astronomski mladinski raziskovalni poletni tabor Vojsko 2003

(Poročilo)

Ob pomoči *Zveze za tehnično kulturo iz Ljubljane* in *MOL-a* je *Astronomsko društvo Javornik* od 3. do 9. avgusta 2003 pripravilo že 24. zaporedni *astronomski mladinski raziskovalni poletni tabor*. Tabora se je udeležilo rekordno število: 37 ljubiteljev astronomije, ki so popolnoma napolnili dom ŠOD v vasi Vojsko nad Idrijo.

Med udeleženci je bilo največ srednješolcev in to 25, od tega 8 samo iz Gimnazije Bežigrad.

Opazna je bila večja udeležba osnovnošolcev iz 7. in 8. razreda (12), kar je verjetno posledica uvedbe izbirnega predmeta "astronomija" v osnovne šole. O priljubljenosti našega tabora med slovensko mladino govori tudi udeležba 12. udeležencev lanskoletnega tabora.

Letošnji tabor je vodilo 5 mentorjev, ki so imeli 3 pomočnike. Slušatelje smo po upoštevanju njihovih želja razdelili na 5 skupin. Letos je bila najštevilčnejša osnovna – začetna skupina: 12 slušateljev, sledila ji je meteorska z 8 slušatelji, astrofizika in skupina za opazovanje spremenljivk sta imeli po 7 udeležencev, 4 udeležence pa je imela skupina za astrofotografijo.

Dnevni potek dela je bil podoben kot vsa leta nazaj. Prvi dan smo po kosilu, ki je bilo ob 12. uri, razdelili dežurne zadolžitve, sledila so predavanja oziroma priprave na nočna oziroma dnevna opazovanja

po posameznih skupinah. Večerja je bila ob 19. uri, z opazovanji pa smo pričeli po 22. uri, ko se je stemnilo. Od polnoči do 1 ure je sledila nočna malica, ob 4. uri zjutraj smo večinoma zaključili z opazovanji, sledil je kratek počitek do kosila in tako naprej vsak dan.

Med taborom smo imeli dve zanimivi predavanji. Prvo je imel Chris Trayner iz Anglije, o padcu meteorita leta 1908 v Tunguski (Rusija). Drugo predavanje pa je imel predsednik našega društva Borut Jurčič Zlobec o nam malo poznanih gibanjih naše Lune. Obe predavanji sta bili zelo zanimivi in sta bili sprejeti z velikim navdušenjem.

Posledica vročine, ki je pripekala v dolinah, so bile tu na višini 1070 m prijetno tople noči, od 18 do 22 stopinj. Edino "astrofiziki" so se pri opazovanju Sonca malo potili. Čas kislih kumaric je privabil tudi "medijske hiše", beri novinarje. Najprej nas je obiskala novinarka radia Cerkno in naredila z udeleženci krajši intervju. Proti koncu je utrip tabora posnela še RTV Ljubljana.

Letošnja posebnost na področju raziskovalnih nalog je bila izdelava šolskega spektrometra, s katerim je skupina za astrofiziko naredila nekaj zanimivih opazovanj.

Letos izleta zaradi pomanjkanja časa in zaradi odsotnosti strokovnih delavcev doma, kljub njihovi prejšnji obljubi, da izlet bo, tega nismo imeli. Kljub temu nas je 10 navdušencev z avtomobili obiskalo krajinski park Panadana v Trnovskem gozdu. Ogledali smo si Ledeno jamo ter se osvežili z ledom, kljub zunanji temperaturi 28°C, ki je vladala 50 m nad jamo.

Vse skupine so jasne noči intenzivno izkoristile za svoje raziskovalne naloge in za razširitev svojega astronomskega in splošnega znanja. V edini nevihtni noči smo posneli nekaj zanimivih posnetkov strel. V prostem času, kolikor ga je ostalo, smo pridno igrali namizni tenis in košarko, včasih tudi do jutranjih ur. Glasbeni navdušenci so skomponirali in zapeli tudi "rap" o dogajanju na taboru.

Ob koncu bi se vsem udeležencem lepo zahvalil za njihovo udeležbo in delo na taboru, vsem mentorjem in njihovim pomočnikom za trud in uspešno delo s slušatelji, predavateljema za zanimivi predavanji na koncu pa še osebo doma za strežbo.

Vodja tabora,

Stane, StaneSlavec@email.si

V A B I L O

Vabimo vas na mesečni sestanek, ki bo v torek 16. 09. 2003 ob 18^h v predavalnici F2 Fakultete za matematiko in fiziko, Jadranska 19, v Ljubljani.

Tema predavanja bo objavljena na domači strani društva (<http://www.javornik-drustvo.si/>).

Vabljeni!

Bernard, bernard.zenko@ijs.si

Udeleženci tabora 2003!

Ponovno srečanje in kratko opazovanje bo na Javorniku od četrтка, 25.09., do nedelje, 28.09.2003. Podrobnejše informacije dobite po mailu (oziroma jih že imate).

Zelo bi bili veseli tudi sodelovanja mentorjev – kolikor je to mogoče, saj bi se lahko v treh nočeh (ki so zdaj še daljše) pod njihovim vodstvom marsičesa naučili in skupaj tudi marsikaj naredili.

Prosim, da se do določenega datuma v mailu držite. Vabljeni!

Irena Uršič, irena.ursic@cmok.si

Meteorji v septembru

α Aurigidi – AUR

α Aurigidi so meteorski roj z hitrimi meteorji. Aktivni so od 25.8. do 8.9. z vrhuncem 1.9. (ponedeljek) ob 12:00 UT z ZHR 7. V letih 1935, 1986 in 1994 so videli kratkotrajne maksimume z ZHR 30 do 40. Njihov radiant se nahaja na $\alpha = 84^\circ$ in $\delta = +42^\circ$. Radiant se dvigne dovolj visoko za opazovanja po 23 uri zvečer.

Piscidi – SPI

Njihov radiant se nahaja zelo blizu točke marčevskega enakonočja na $\alpha = 5^\circ$ in $\delta = -1^\circ$. Piscidi so dokaj počasni meteorji in so aktivni od 1.9. do 30.9., z vrhuncem 20.9. (petek/sobota), ki pa mogoče ni edini. Ob maksimumu se ZHR dvigne na 3. Luna jih letos vsaj v prvi plovici noči ne bo motila, ker je 18.9. v zadnjem kraju.

δ Aurigidi – DAU

δ Aurigidi so rahlo počasnejši kot α Aurigidi, pri njih lahko vidimo tudi več šibkih meteorjev. Aktivni so od 5.9. do 10.10. z vrhuncem 9.9. (ponedeljek/torek) z ZHR 6. Njihov radiant se nahaja na $\alpha = 60^\circ$ in $\delta = +47^\circ$. Letos jih bo motila polna Luna (10.9.).

Mihaela, mtriglav@yahoo.com

Planeti v septembru

(Efemeride si lahko ogledate tudi v reviji Življenje in tehnika.)

datum	Sonce		Luna	
	vzhod	zahod	vzhod	zahod
1. 9.	06 ^h 21 ^m	19 ^h 40 ^m	11 ^h 56 ^m	22 ^h 05 ^m
5. 9.	06 ^h 26 ^m	19 ^h 33 ^m	16 ^h 55 ^m	00 ^h 07 ^m
10. 9.	06 ^h 32 ^m	19 ^h 23 ^m	19 ^h 45 ^m	05 ^h 50 ^m
15. 9.	06 ^h 38 ^m	19 ^h 13 ^m	21 ^h 18 ^m	11 ^h 25 ^m
20. 9.	06 ^h 45 ^m	19 ^h 04 ^m	–	16 ^h 27 ^m
25. 9.	06 ^h 51 ^m	18 ^h 54 ^m	05 ^h 36 ^m	18 ^h 59 ^m
30. 9.	06 ^h 57 ^m	18 ^h 44 ^m	12 ^h 23 ^m	21 ^h 11 ^m

- ★ **Merkur** je viden proti koncu meseca zjutraj, ko vzide približno uro in pol pred Soncem. Giblje se v ozvezdju Leva.
 - ★ **Venera** septembra ni vidna.
 - ★ **Mars** je v ozvezdju Vodnarja sprva viden vso noč, sredi meseca pa zaide okoli pol petih in konec meseca že pred četrto uro zjutraj.
 - ★ **Jupiter** je viden od sredine meseca naprej zjutraj; takrat vzide okoli petih, nato pa vzhaja vedno bolj zgodaj; konec meseca ga lahko v ozvezdju Leva opazujemo že kmalu po četrti.
 - ★ **Saturn** je viden v drugi polovici noči. V ozvezdju Dvojčkov sprva vzhaja okoli pol dveh, nato pa vedno bolj zgodaj; konec meseca vzide že pred polnočjo.
 - ★ **Uran** je sprva viden vso noč, nato pa začne zahajati vedno bolj zgodaj. Konec meseca ga lahko v ozvezdju Vodnarja opazujemo do štirih zjutraj.
- Začetek jeseni 23.9. ob 12.47.

Urška, urska_pajer@yahoo.com

Javorniški Mesečnik izdaja Astronomsko društvo Javornik, Ljubljana / ISSN 1581-1379 / urednik Aram Karalič / izhaja v prvi polovici meseca / prejema ga brezplačno vsi člani Astronomskega društva Javornik / prispevke pošljite na naslov aram.karalic@yahoo.com / **ROK ZA ODDAJO PRISPEVKOV JE ZADNJI DAN V MESECU** / prispevkov ne lektoriramo / stavljeno v L^AT_EXu